

Departementspromemorian ”En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor”. (Fö2025:6)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och får framföra följande synpunkter.

Den kommunala verksamheten avseende brandfarliga och explosiva varor föreslås bli föremål för tillsyn från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). MSB ska också ansvara för att samordna kommunerna och hjälpa dem i deras arbete med hantering av frågor inom tillståndsverksamheten. Känsliga uppgifter i tillsynsärenden föreslås omfattas av sekretess.

Sammanfattning

TU konstaterar att detta är ytterligare ett förslag som härrör från bland annat den eskalerande våldsutvecklingen i samhället med sprängningar och skjutningar. Det är därmed förståeligt att skärpningar på många områden blir aktuella.

TU kan inledningsvis understryka att det naturligtvis är angeläget att information kring hanteringen av, och information om lagring med mera kring explosiva varor inte sprids.

Samtidigt är det också av stor vikt att insynen inte därmed försämras utan att allmänheten, genom bland annat TU:s medlemmar, fortsatt kan ta del av granskande journalistik om till exempel hantering, tillsyn och lagföring kring hantering av explosiva varor.

Särskilt om sekretessbestämmelserna

Utredningen föreslår att den nuvarande – och nyligen införda – sekretessbestämmelsen i 18 kap. 16 b §, offentlighets- och sekretesslagen, OSL (2009:400) utvidgas för att även inkludera tillsyn.

Ändringen är föranledd av att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) får ett tillsynsansvar över bland annat kommunernas tillståndshantering. Det medför att uppgifter som idag förekommer inom

ramen för ett tillståndsärende hos kommunen kan komma att förekomma även i ett tillsynsärende hos MSB.

För att tydliggöra att en uppgift, för vilken sekretess gäller hos tillståndsmyndigheten, även kan omfattas av sekretess inom ramen för den kommunala tillsynsmyndighetens eller i MSB:s verksamhet görs ett tillägg i första stycket där även tillsynsärenden uttryckligen nämns. Förtydligandet syftar främst till att säkerställa att sekretessbestämmelsen är tillämplig på uppgiften, oavsett i vilken ärendetyp den förekommer.

Enligt TU:s mening finns ett betydande insynsintresse i såväl tillstånds- som tillsynsverksamheten rörande användning och förvaring av explosiva varor. TU anser att det är viktigt att allmänheten genom bland annat dagspressen kan få tillgång till information kring hur verksamheten faktiskt bedrivs, hur säkerhetskraven följs och var och på vilket sätt varorna faktiskt förvaras. Detta gäller särskilt i efterhand.

TU förstår att dessa uppgifter kan vara känsliga, men vill därför sätta fokus på att det som kan hemlighållas är vad som förvaras och var det förvaras i olika förråd med mera, men inte uppgifter i övrigt. Desto viktigare är det att brister i hanteringen kan uppmärksammas för allmänheten och att uppgifter kan lämnas ut i de delar de inte röjer den typen av detaljer. TU anser därför att promemorians förslag om ett rakt skaderekvisit är riktigt.

TU vill samtidigt understryka att detta också i praktiken ska innebära en presumtion för offentlighet och att det inte kan innebära att det mesta ändå anses vara föremål för sekretess. Den exemplifiering över situationer när sekretess kan antas gälla som görs i promemorian (s 101) inger här farhågor, i synnerhet i jämförelse med de få exempel som ges över när sekretess inte kan antas gälla.

TU vill därför framhålla det som anförs (s 102) i promemorian om att utgångspunkten är att uppgifterna är offentliga och att sekretess gäller endast om det kan antas att brandfarliga och explosiva varor kan komma till brottslig användning om uppgifterna röjs.

TU

Johan Taubert
VD

Jan Fager
Jurist

Per Hultengård
Jurist